

Dosarul nr.3ra-761/22
2-20114031-01-3ra-28072022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: G. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

09 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Aljoma Mahmoud împotriva Biroului migrație și azil cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Aljoma Mahmoud și menținută hotărârea din 04 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 15 septembrie 2020, Aljoma Mahmoud a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Biroului migrație și azil cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil.

În susținerea acțiunii reclamantul a indicat că, prin decizia nr.85-C din 07 septembrie 2020 a Biroului de migrație și azil s-a dispus returnarea lui sub escortă de pe teritoriul Republicii Moldova, în termen de 15 zile de la data aducerii la cunoștință a deciziei respective.

A notat că, Biroul migrație și azil a luat decizia respectivă, bazându-se pe prevederile art.52 alin.(1) lit.d) din Legea nr.200 din 16 iulie 2013 privind regimul străinilor în Republica Moldova care prevede că, decizia de returnare este un act administrativ al autorității competente pentru străini prin care șederea unui străin este declarată ca fiind ilegală și care obligă străinii indicați la art.51 să părăsească teritoriul Republicii Moldova într-un anumit termen, după cum urmează: în maximum 15 zile calendaristice, străinul căruia i s-a anulat viza sau a cărui ședere a devenit ilegală, în 30 de zile calendaristice, străinul căruia i s-a refuzat prelungirea dreptului de ședere ori căruia acest drept a fost anulat sau revocat, precum și străinul care solicită emiterea unei decizii de returnare înainte de a fi depistat în situație de

ședere ilegală, în 3 luni, străinul care trebuie să lichideze o investiție, în 15 zile calendaristice, foștii solicitanți de azil, solicitanții statutului de apatrid sau străinii al căror statut de apatrid a fost anulat.

Decizia nr.85-C din 07 septembrie 2020 i-a fost comunicată la 08 septembrie 2020 în limba română și engleză, fiindu-i înmănat sub semnătură un exemplar al acesteia la fel în limba română și engleză sub semnătură.

Luând în considerație că în XXXXX până la moment este un conflict armat, nu are posibilitatea de a se întoarce în țara de origine, deoarece persistă riscul evident, că viața străinului este pusă în pericol sau că acesta va fi supus la torturi, tratamente inumane ori degradante în statul în care urmează de a fi returnat.

În contextul enunțat, Aljoma Mahmoud a solicitat admiterea acțiunii și anularea deciziei Biroului de Migrație și Azil nr.85-C din 07 septembrie 2020 privind returnarea lui sub escortă, de pe teritoriul Republicii Moldova, ca fiind ilegală.

Prin hotărârea din 04 noiembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 15 noiembrie 2021, Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu, a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 17 februarie 2022 a prezentat motivarea apelului (având în vedere că hotărârea integrală a primei instanțe a fost notificată avocatului Anatolie Hotineanu la 09 februarie 2022 (f.d.83)), solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii din 04 noiembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Comrat a fost respins apelul depus de Aljoma Mahmoud și menținută hotărârea din 04 noiembrie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

Fiind învestite cu judecarea cauzei, prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de respingere a acțiunii prin faptul că, la 02 mai 2017, Biroul migrație și azil, a emisă decizia nr.37/17/DAI, prin care a dispus anularea protecției umanitare, pe numele lui Aljoma Mahmoud (f.d. 27).

La 30 iunie 2017, Aljoma Mahmoud a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului migrație și azil, solicitând anularea deciziei nr.37/17/DAI privind anularea protecției umanitare și obligarea Biroului migrație și azil să emită decizie de recunoaștere a protecției umanitare.

Prin hotărârea din 28 februarie 2018 a Judecătoria Chișinău sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Aljoma Mahmoud împotriva Biroului Migrație și Azil, terț Serviciul de Informații și Securitate cu privire la anularea deciziei Biroului Migrație și Azil nr.37/17/DAI din 02 mai 2017 privind anularea protecției umanitare, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 04 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, menținută prin decizia din 28 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost restituit apelul declarat de Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Vitalie Rotaru,

împotriva hotărârii din 28 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru (f.d. 28-32).

Iar, la 07 septembrie 2020, Biroul migrație și azil a emis decizia nr.85-C privind returnarea de pe teritoriul Republicii Moldova a cetățeanului Aljoma Mahmoud (f.d. 4-5).

Cu trimitere la prevederile art.140 din Codul administrativ, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că, puterea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești semnifică faptul că, o acțiune nu poate fi judecată în mod definitiv decât o singură dată (*bis de eadem re ne sit actio*), iar hotărârea este prezumată a exprima adevărul și nu trebuie să fie contrazisă de o alta hotărâre (res judicata pro veritate habetur). Efectul de „*lucru judecat*” al unei hotărâri judecătorești are doua accepțiuni:

- *stricto sensu* semnifică autoritatea de lucru judecat (*bis de eadem*), care face imposibilă judecarea unui nou litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeuri (exclusivitatea).

- *lato sensu* semnifică puterea de lucru judecat (*res judicata*), care presupune că hotărârea beneficiază de o prezumție irefragabilă că exprimă adevărul și că nu trebuie contrazisă de o altă hotărâre (obligativitatea).

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că, ținând cont de faptul că prin decizia din 02 mai 2017 a Biroului migrație și azil, s-a dispus anularea protecției umanitare, pe numele lui Aljoma Mahmoud (f.d. 27), act administrativ care a fost menținut prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, devin incidente prevederile art.52 alin.(1) lit.d) din Legea nr.200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, în conformitate cu care, decizia de returnare este un act administrativ al autorității competente pentru străini prin care șederea unui străin este declarată ca fiind ilegală și care obligă străinii indicați la art.51 să părăsească teritoriul Republicii Moldova într-un anumit termen, după cum urmează: *în 15 zile calendaristice – foștii solicitanți de azil, solicitanții statutului de apatrid sau străinii al căror statut de apatrid a fost anulat.*

Prima instanță și instanța de apel au concluzionat în condițiile descrise, temeuri de anulare a actului administrativ contestat la caz nu se atestă, din care motiv acțiunea depusă de Aljoma Mahmoud a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 03 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 17 mai 2022, cu remiterea cauzei spre rejudecare, în alt complet de judecată. Totodată, recurentul a menționat că motivarea recursului o va prezenta după ce îi va fi notificată decizia integrală a instanței de apel.

La 26 august 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Biroului migrație și azil copia recursului depus de Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, notificată ultimului la 05 septembrie 2022, însă intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință (f.d.126).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2).

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. *Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.* Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit căroră procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele

procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În conformitate cu art.96 alin.(1) din Codul administrativ, Notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. *Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.*

Conform art.97 alin.(1) și (3) din Codul administrativ, Notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) *notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.*

Din actele cauzei cert rezultă că la 17 mai 2022 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat, în ședință publică, dispozitivul deciziei.

La 25 mai 2022, avocatului lui Aljoma Mahmoud, Anatolie Hotineanu, i-a fost notificată la adresa sa electronică: [XXXXXX](#) (indicată în mandatul avocațial și cererea de apel, care de altfel se regăsește și în cererea de recurs preventivă), copia dispozitivului deciziei instanței de apel, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.56, 90, 115).

La 03 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu, a depus recurs (nemotivat) împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare, în alt complet de judecată. Totodată, recurentul a menționat că motivarea recursului o va prezenta după ce îi va fi notificată decizia integrală a instanței de apel (f.d.116-118).

Se reține că, la 05 iulie 2022, decizia integrală din 17 mai 2022 a Curții de Apel Bălți a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: www.cac.instante.justice.md.

La 15 iulie 2022, avocatului Anatolie Hotineanu, i-a fost notificată la adresa sa electronică: XXXXX, copia deciziei integrale a instanței de apel, fapt ce se confirmă prin scrisoarea anexată la actele cauzei (f.d.122).

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ, pentru prezentarea motivării recursului, a început să curgă începând cu data de 16 iulie 2022, ziua imediat următoare de la

data notificării avocatului Anatolie Hotineanu a deciziei integrale a instanței de apel, și care a expirat la data de *15 august 2022 (luni) inclusiv*.

În pofida celor enunțate, avocatul Anatolie Hotineanu, în interesele lui Aljoma Mahmoud, nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat motivarea recursului în termenul legal prevăzut la art.245 alin.(2) din Codul administrativ.

Or, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, reprezentantul recurentului Aljoma Mahmoud, avocatul Anatolie Hotineanu, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a proteja dreptul de acces al clientului său la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin prezentarea motivării recursului în conformitate cu art.245 alin.(2) din Codul administrativ. Drept consecință, intervenind aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art.246 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art.24 alin.(1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art.245 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de prezentare a motivării recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al reprezentatului lui Aljoma Mahmoud, avocatul Anatolie Hotineanu, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de prezentare a recursului motivat. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza *Ponomaryov vs Ucraina*, conform căroră, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu, drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu, ca inadmisibil.

Conform art.230, art.245 alin.(2) și art.246 alin.(1) și (2) lit.e) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Aljoma Mahmoud, reprezentat de avocatul Anatolie Hotineanu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron